

BACKGROUND REPORT

PRAGUEPRAŽSKÝ
STUDENTSTUDENTSKÝ
SUMMIT

UNSC

Situace na Blízkém východě - Sýrie

1. Úvod

Syrská arabská republika je autoritativním státem, v jehož čele stojí prezident Bašár Asad. Čtyřicet let budovaná mocenská základna vládní strany Ba'as, jejímž je prezident Asad členem, se ovšem otřásá již více než rok v základech. Počáteční protesty požadující liberalizaci režimu, které vypukly coby součást tzv. Arabského jara, postupně přerostly v občanskou válku, která může destabilizovat celý region. I přes vnitrostátní a zahraniční tlak se ale prezident Asad odmítá vzdát svého úřadu a proti odpůrcům nasadil v plné síle své vojenské složky. Původní nenásilné protesty pokračují, ale stále častěji se obyčejní Syřané sami ozbrojují, aby se mohli bránit, jak silám armády a provládních milic Šabíha, tak i ozbrojencům ze strany roztržité opozice.¹

Etnicky ve státě dominují Arabové, kteří tvoří 90.3 % populace, zbytek obyvatelstva tvoří menší etnika, jako jsou Kurdové nebo Arméni. Nejrozšířenějším náboženstvím v Sýrii je sunnitský islám (74 %).² Menšinová náboženství jsou zastoupena v dalších odnožích islámu (alavité, družové, ismailité, ší'ité) vyznávanými asi 16 % populace, křesťanství pak 10 %. V Sýrii se také vyskytuje menší komunita židů.³ Celá situace se navíc komplikuje přetrvávajícími silnými rodinnými a klanovými vazbami a často také po generace předávanými antipatiemi. Vzhledem k tomu, že elity vládnoucí strany Ba'as jsou alavitského vyznání, je zřejmé, že v zemi existuje velké nebezpečí možného nábožensko-etnického konfliktu. Ten by se navíc mohl přelít i do sousedních států s etnicky nebo nábožensky rozdílným obyvatelstvem, především Libanonu nebo Iráku. Otázka Kurdů v Sýrii navíc silně znepokojuje i Turecko s vlastní významnou kurdskou menšinou. Další soused Sýrie, Izrael, se zase obává posílení pozic radikálních a teroristických organizací, jejichž bojovníci do Sýrie přicházejí, aby podpořili opozici. Situaci neprospívá ani fakt, že Sýrie disponuje chemickými zbraněmi, které by se v případě zhroucení státu mohly dostat do rukou teroristických organizací.

2. Historie

Území dnešní Sýrie bylo v období mezi světovými válkami pod francouzskou správou, která ovšem narážela na odpor sunnitského obyvatelstva. To byl důvod, proč se Francouzi rozhodli opřít svou moc o menšiny, jež do té doby měly jen minimální podíl na státní moci a samy často trpěly pronásledováním ze strany sunitů. Velmi rychle etnika jako alavité pronikala do vysokých pozic v bezpečnostních složkách a armádě. Alavité vstupem do armády unikali z izolace svých vesnic a vymaňovali se z chudoby horských oblastí Sýrie. Touto cestou šel i Háfíz Asad, který v armádě postupně stoupal po mocenských příčkách. V průběhu prvních 20let od osamostatnění Sýrie v roce 1946 proběhlo v okolí Sýrie

¹ SHARP, Jeremy M. a Christopher M. BLANCHARD. *Armed Conflict in Syria: U.S. and International Response*. Congressional Research Service, 2012. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>.

² BAHBOUH, Charif. *Sýrie: historie, kultura, geografie*. Praha : Dar Ibn Rushd, 2005, 176 s. ISBN 80-861-4944-7.

³ The World Factbook: Syria. *CIA* [online]. 2012-07-17 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>.

osmnáct různě úspěšných pokusů o státní převrat. Těto nestabilitě učinil přítrž právě Háfiz Asad, který v roce 1970 provedl poslední převrat a sám sebe jmenoval prezidentem.

Represe a tvrdý policejní režim Sýrii přinesl dlouhé období stability, během kterého se vládnoucí složky dále opíraly o náboženské a etnické minority. Režim trval na sekulárním charakteru státu, což nakonec vyústilo v povstání Muslimského bratrstva v roce 1982 ve městě Hamá. To bylo za pomoci těžkých zbraní utopeno v krvi a historické centrum města bylo srovnáno se zemí. Počet mrtvých se odhaduje až na 40 000 a jedná se tak o největší masakr v novodobé historii Blízkého východu.⁴

Poté, co v roce 1994 zahynul Háfizův nejstarší syn Basil při autonehodě, byl povolán z londýnských studií druhý syn, Bašár Asad, aby se stal nástupcem svého otce. Bašár po svém příjezdu dodatečně vystudoval vojenskou školu a když jeho otec v roce 2000 zemřel, ujal se prezidentského úřadu. Jeho nástup do úřadu byl vítán s velkým očekáváním prodemokratický změn a období krátce po jeho nástupu, tzv. damašské jaro, se neslo v duchu schůzek opozičních vůdců a debat o možném dalším směřování Sýrie. Bašár ovšem pokračoval ve šlépějích svého otce, po nástupu provedl personální změny ve vrcholných pozicích, opozice byla opět umlčena zásahy tajné policie a prezident zachoval i dřívější protiizraelský postoj.^{5; 6} Na mezinárodním poli pokračoval ve spolupráci s Íránem, Venezuelou a Ruskem a nadále podporoval činnost Hizballáhu a Hamásu.

2.1. Arabské jaro

Podobně jako v dalších státech Blízkého východu, i v Sýrii začaly na jaře 2011 protirežimní protesty. Vysoká nezaměstnanost mezi mladou generací, rostoucí ceny potravin a pohonných hmot a zneužívání moci ze strany státních představitelů byly hlavními důvody, které vyhnaly Syřany do ulic. Podnětem pro celonárodní protesty bylo zadržení a mučení chlapců ve věku 10 až 15 let, kteří měli psát v březnu 2011 ve městě Daa'ra protirežimní hesla.⁷ Bezpečnostní složky na protesty odpověděly tvrdými represemi, které vyvolaly odpor i v dalších částech země. Zároveň se ovšem konaly demonstrace na podporu režimu, které byly organizovány občany obávajícími se násilných změn, ke kterým by vedl případný Asadův pád.

Prezident odmítl požadavky protestujících na své odstoupení, ale i přesto došlo k celé sérii reforem. V dubnu 2011 došlo k odvolání výjimečného stavu platícího od roku 1963 a sloužícího k potlačování opozice. Navzdory tomu ovšem zásahy bezpečnostních sil pokračují v nezmenšené míře. Dalším krokem bylo přijetí nové ústavy v únoru 2012, která umožňovala vstup opozičních sil do parlamentu. Podle nové ústavy se již v květnu konaly volby, které ovšem byly opozicí bojkotovány a strana Ba'as tak získala 90 % mandátů. Další změnou bylo

⁴ The Massacre of Hama (1982) Law application requires accountability. *SHRC* [online]. 1999-02-17 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.shrc.org/data.aspx/d1/1121.aspx>>.

⁵ RADĚJ, Tomáš. Lev z Damašku. *Mezinárodní politika*. Praha : *Ústav mezinárodních vztahů*, 2011, roč. 35, č. 6, s. 29-31. ISSN 0543-7962.

⁶ □ LINDNER, Tomáš. Za vlast a za Asada: Proč se tolik Syřanů bojí pádu svého diktátora. *Respekt*. Praha : R-PRESSE, spol. s r. o, 2012, roč. 23, č. 30, s. 29-30. ISSN 0862-6545.

⁷ □ CNN's Amanpour, Syrian Violence Continues, Child Torture in Syria, Eurozone Crisis. [online]. 2012-06-15 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/120615/ampr.01.html>>.

přiznání státního občanství kurdské menšině na severu země. Asi dva miliony obyvatel Sýrie tak po několika desetiletích konečně získaly státní občanství, za které si prezident Asad slibuje kurdskou podporu.

3. Občanská válka

Se stále tvrdšími zásahy armády sílí i odpor protestujících, takže z původních demonstrací se v současné době stala občanská válka. To bylo také potvrzeno rozhodnutím Mezinárodního výboru Červeného kříže o překvalifikování situace v Sýrii na ozbrojený konflikt nemající mezinárodní charakter (*non-international armed conflict*).⁸ V současné době již počet obětí dosahuje okolo 17 tisíc lidí, přičemž největší množství obětí připadá na operace ve městě Homs a Aleppo.⁹ Z oblasti Homsu je hlášeno velké množství případů porušování lidských práv a cílené masakry civilního obyvatelstva. Nejkrvavějším případem je masakr ve vesnici Al-Qubeir poblíž města Hama, kdy po těžkém ostřelování vtrhli do vesnice provládní milice Šabíha (viz níže), které povraždily 90 obyvatel včetně žen a dětí.¹⁰ Syrská vláda toto líčení událostí popřela s tím, že se nejednalo o vládní operaci, nýbrž o útok teroristů podporovaných ze zahraničí, za které povstalce považuje.

Největší boje se vedou o velká města, jako jsou Damašek, Aleppo nebo Homs. Střídaté ofenzívy povstalců a armády vedly řadu obyvatel k útěku z těchto měst. Uprchlíci zamířili do táborů v Jordánsku, Turecku, Iráku a Libanonu.¹¹ V bojových oblastech jsou obyvatelé odštěpeni od dodávek vody, elektřiny i základních potravin. V současné době se odhaduje počet uprchlíků na více než 237 tisíc s tím, že denně syrské hranice překračuje dalších 1 až 2 tis. Syřanů.¹² Kromě těchto uprchlíků registruje úřad Regionálního uprchlického koordinátora pro Sýrii okolo 1500 tis. vnitřně přesídlených osob. Situaci nezjednodušuje ani existence palestinských uprchlických táborů na území Sýrie, které se také staly terčem útoků provládních vojsk.¹³ Komplikací jsou i vzájemné nájezdy válečných stran na oblasti, kde je silná civilní podpora protivníka.

⁸ Syria : ICRC and Syrian Arab Red Crescent maintain aid effort amid increased fighting. *ICRC* [online]. 2012-07-17 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z:

<<http://www.icrc.org/eng/resources/documents/update/2012/syria-update-2012-07-17.htm>>.

⁹ □ Syria Crisis: Death Toll Tops 17,000, Says Opposition Group. *Huffington Post* [online]. 2012-07-09 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://www.huffingtonpost.com/2012/07/09/syria-crisis-death-toll-17000_n_1658708.html>.

¹⁰ CHULOV, Martin. Assad regime has lost humanity – UN. *The Guardian* [online]. 2012-06-08 [cit. 2012-07-30]. ISSN 0261-3077. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/world/2012/jun/07/assad-regime-un>>.

¹¹ Demographic Data of Registered Population. *UNHCR* [online]. 2012-07-23 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>>.

¹² □ UN sees up to 700,000 Syrian refugees by year-end. *Wort.lu* [online]. 2012-09-27 [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <<http://www.wort.lu/en/view/un-sees-up-to-700-000-syrian-refugees-by-year-end-50643beee4b0c244d682a8eb>>.

¹³ NASHASHIBI, Sharif. The Palestinian dilemma over Syria. *Al Arabiya News* [online]. 2012-7-39 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://english.alarabiya.net/views/2012/07/29/229017.html>>.

4. Strany konfliktu

4.1 Povstalci

Milice protirežimních sil jsou převážně doplňovány sunnitskými dezertéry, protože zatímco armádní velení je ovládáno hlavně alávyty, mezi řadovým mužstvem převažují sunité. Vojáci, kteří se přidali k povstalcům, zformovali Svobodnou syrskou armádu, která má za úkol koordinovat činnost milic z Turecka. Na rozdíl od povstalců v Libyi zde ovšem neexistuje žádné souvislé území kontrolované rebely, takže jednotlivé milice operují prakticky nezávisle na sobě. Povstalci jsou financováni bohatými syrskými emigranty a prostředky, které získávají od velkých sunnitských států v oblasti, jako je Saudská Arábie, Katar nebo Turecko.¹⁴ Zbraně si povstalci opatřují na černém trhu nebo je získávají přepadáváním vojenských posádek a vládních ozbrojených konvojů.¹⁵ Povstalci, kterým chybí těžká technika, si většinou vystačí s rychlými útoky na vládní hlídky nebo malé posádky. Snaží se zabít především důstojníky, zatímco řadové vojáky se snaží přesvědčit, aby se připojili k povstaleckému hnutí. V poslední době se také uchylují k atentátům na hlavní představitele státu, jako byl atentát na Asadovy představitele bezpečnostních sil z 18. července 2012. Atentát byl proveden nástražným zařízením v autě, které zabilo ministra obrany, šéfa Asadova krizového týmu a dokonce i šéfa Národní bezpečnosti, kterým byl Asadův švagr Asef Šaukata.¹⁶

Problémem je ovšem poměrně vysoká roztržštěnost jednotlivých protirežimních skupin. Vznikají na etnickém, náboženském nebo regionálním základě a jejich pohled na poválečné uspořádání státu se diametrálně liší. Na území Sýrie působí Místní koordinační rada (*Local Coordination Council*), která sdružuje aktivisty z celé země. Jejím cílem je organizovat protesty a pomáhá i s šířením informací na území státu a mimo něj. V říjnu 2011 v Turecku vznikla Syrská národní rada (*Syrian National Council*, SNC), složená ze zástupců emigrantů, syrské inteligence a zástupců Muslimského bratrstva. SNC byla mezinárodně uznána jako legitimní zástupce prodemokratických sil v Sýrii, takže se může aktivně účastnit setkání, týkajících se dalšího směřování Sýrie, ale ani v samotné Sýrii není populární. popularityPředevším neschopnost se spojit se syrskými menšinami jako jsou křesťané nebo Alavité, vede k dlouhodobé neefektivitě Rady. Druhou koalici protirežimních skupin je Národní koordinační komise pro demokratickou změnu (*National Coordination Committee for the Forces of Democratic Change*, NCB). Přímo v Sýrii působící organizace je tvořena převážně levicovými skupinami, Kurdy a prodemokratickou inteligencí. Na rozdíl od SNC

¹⁴ DOHERTY, Regan a Amena BAKR. Exclusive: Secret Turkish nerve center leads aid to Syria rebels. *Reuters* [online]. 2012-7-27 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.reuters.com/article/2012/07/27/us-syria-crisis-centre-idUSBRE86Q0JM20120727>>.

¹⁵ HUBBARD, Ben. AP Impact : Syria Rebels Divided at Times Violent. *The Big Story* [online]. 2012-6-21 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://bigstory.ap.org/article/ap-impact-syria-rebels-divided-times-violent>>.

¹⁶ □ Assad tightens grip on Syrian security services. *Middle East Online* [online]. 2012-07-24 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.middle-east-online.com/english/?id=53555>>.

Národní koordinační komise odmítá zahraniční intervenci do Sýrie a sama vedla jednání s prezidentem Asadem o ukončení násilí.¹⁷

4.2 Proasadovské síly

Proti povstalcům stojí systém, který vládl Sýrii po 40 let. Prezident Asad se může opřít o zkušenou a dobře vyzbrojenou armádu i o loajální státní aparát. Vládní špičky jsou s prezidentem spojeny často i rodinnými vazbami a převážně pochází ze syrských minorit. Menšiny v Sýrii stále podporují režim prezidenta Asada z prosté obavy, že jejich pozice v současném uspořádání by jim vynesla odplatu ze strany vítězných sunnitů. Prakticky každá alavitská rodina má totiž alespoň jednoho příbuzného v bezpečnostních složkách a mnoho dalších v civilní správě¹⁸. I přes deklaraci SNC o postkonfliktním ustanovení právního státu, který by zabránil nábožensko-etnickým čistkám a zajistil ochranu alavitů jako národnostní menšiny,¹⁹ panují obavy, že SNC nebude po válce v pozici, v níž by zajistila tak rozsáhlou ochranu menšin.

Za Asadem dále stojí syrská armáda, která na začátku konfliktu čítala okolo 200 000 mužů. Armáda používá těžkou techniku a v poslední době začíná nasazovat své letectvo i v obydlených oblastech. Rostoucí demoralizace armády ovšem vede k nenasazování některých „nespolehlivých“ jednotek a velké množství vojáků také bylo internováno a vyšetřováno pro možné spojení s povstalcí.²⁰ Jsou také hlášeny případy poprav vojáků, kteří odmítli zahájit palbu do protestujících.²¹ Kromě armády používají prorežimní síly i nepravidelné milice Šabíha, které terorizují sunnitské obyvatelstvo a provádějí nájezdy do obydlených oblastí. Vládní síly pak také po celé zemi vytvořily systém kontrolních bodů, aby snížily možnost povstalců se nepozorovaně přesouvat.

4.3 Kurdové

Ojedinělou pozici v celém konfliktu má kurdská menšina na severu země. Největší etnická menšina v Sýrii byla dlouho perzekuována a až současný vývoj situace jim přinesl udělení státního občanství ze strany centrální vlády. Střešní organizace kurdských politických

¹⁷ □ SHARP, Jeremy M. a Christopher M. BLANCHARD. *Armed Conflict in Syria: U.S. and International Response*. Congressional Research Service, 2012. Dostupné z: <<http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>>.

¹⁸ LANDIS, Joshua. The Syrian Uprising of 2012: Why the Asad Regime Is Likely to Survive to 2013. *Middle East Policy Council* [online]. 2012 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.mepc.org/journal/middle-east-policy-archives/syrian-uprising-2011-why-asad-regime-likely-survive-2013>>.

¹⁹ □ Press Release: SNC Extends Hand to Alawite Community in Syria. *SYRIAN NATIONAL COUNCIL* [online]. 2012 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.scribd.com/doc/82878038/Press-Release-SNC-Extends-Hand-to-Alawite-Community-in-Syria>>.

²⁰ Syria after the big bomb: How long can the regime last? *The Economist*. London: Economist Newspaper Ltd., 2012, roč. 404, č. 8794, s. 39-41. ISSN 0013-0613. Dostupné z: <<http://www.economist.com/node/21559367>>.

²¹ Slipping Out of Assad's Grasp: Syrian Army Unable to Stop Flood of Deserters. *Spiegel Online International* [online]. Hamburg: SPIEGEL-Verlag, 2012-06-11 [cit. 2012-07-30]. ISSN 0038-7452. Dostupné z: <<http://www.spiegel.de/international/world/syrian-army-unable-to-stop-flood-of-deserters-a-838188.html>>.

sil, Syrsko-kurdská národní rada, je ale v kontaktu i s opozičními hnutími, s jejichž pomocí chce pro Kurdy získat autonomii. Kurdové vytvořili svoje vlastní milice, které jsou trénovány v pohraničních oblastech Iráku, kteří Kurdové spravují. Milice byly již nasazeny jak proti Asadově armádě, tak zároveň došlo i k několika úspěšným střetům se Svobodnou syrskou armádou. Kurdové tak v současné době pevně drží většinu oblasti ve svých rukou.^{22; 23}

5. Vnější aktéři

Situace v Sýrii má stejně složitou mezinárodní rovinu jako vnitrostátní. Sýrie vždy měla velmi významnou úlohu v oblasti Blízkého východu a režim Bašára Asada má stále silnou podporu ze strany Ruska, Číny a Íránu. Právě Rusko a Čína zablokovaly jednání v Radě bezpečnosti, které mělo umožnit podobnou intervenci, k jaké došlo v Libyi. Írán v asadovské Sýrii vidí dlouhodobého spojence, který přes své území umožňuje Íránu zásobovat hnutí Hamás a Hizballáh. Na druhé straně právě tuto alianci se snaží rozbít sunnitské státy v oblasti, které se obávají růstu íránského vlivu na dění v regionu. Katar i Saudská Arábie již veřejně obhajovali podporu sunnitských rebelů. Spojené státy a Evropská unie pak na všechny ozbrojené skupiny uvalily zbrojní embargo a zesílily sankce proti syrskému režimu.²⁴

5.1 OSN

Po tom, co se v Radě bezpečnosti prosazení tvrdých sankcí nebo intervence proti syrskému režimu ukázalo jako nemožné, byl ve spolupráci s Arabskou ligou přijat návrh na vyslání zvláštního vyjednavče Kofiho Annana. Cílem jeho mise bylo přijetí Šestibodového plánu pro Sýrii,²⁵ který zahrnoval:

- Spolupráci s vyjednavčem a zajištění procesu vedoucího k naplnění legitimních nároku syrského lidu.
- Ukončení vojenských operací a podrobení příměří dohledu OSN.
- Zajištění humanitární pomoci oblastem, které zasáhly vojenské operace. A před uzavřením příměří zajištění každodenní dvouhodinové přestávky pro humanitární pomoc.
- Propuštění všech protiprávně zadržování osob.
- Zajištění svobody pohybu pro novináře po celé zemi.

²² DAVIES, Wyre. Crisis in Syria emboldens country's Kurds. *BBC News* [online]. 2012-07-37 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19021766>>.

²³ Kurds quietly carve out autonomous region amid revolt in Syria. *WorldTribune.com* [online]. 2012-07-23 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://worldtribune.us/2012/07/23/kurds-quietly-carve-out-autonomous-region-amid-revolt-in-syria/>>

²⁴ SHARP, Jeremy M. a Christopher M. BLANCHARD. Armed Conflict in Syria: U.S. and International Response. Congressional Research Service. 2012. Dostupné z: <<http://www.fas.org/spp/crs/mideast/RL33487.pdf>>.

²⁵ OSN. SC/10583. 2012-03-21. Dostupné z: <<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10583.doc.htm>>.

- Zajištění práva shromažďovat se a práva na nenásilné demonstrace.

V dubnu 2012 syrská vláda přijala příměří s podmínkou možnosti reakce na teroristické útoky a začala i se stahováním těžkých zbraní. V následku toho byla ustavena mise UNSMIS, která měla dohlížet na dodržování příměří. Příměří a jednání trvalo až do května, kdy po masakru v Al-Qubeir Svobodná syrská armáda obnovila své operace proti syrské vládě. Kvůli rostoucímu násilí v zemi byla nakonec mise OSN 15. června pozastavena, a po vypršení mandátu v červenci došlo k prodloužení.²⁶ Ke zvratu došlo na počátku srpna, kdy po dlouhotrvající neschopnosti prosadit šestibodový mírový plán ze svého postu odstoupil Kofi Annan a o dva týdny později byla rozpuštěna i pozorovatelská mise. Místo speciálního vyjednavče zaujal bývalý alžírský ministr zahraničí Lakhdar Brahimi. Kromě ukončené mise UNSMIS v oblasti působí různé další agentury OSN, které mají na starost především pomoc syrským uprchlíkům.

5.2 Turecko

Období před Arabským jarem se v oblasti turecko-syrských vztahů neslo ve znamení posilování spolupráce, ovšem tvrdé zásahy proti demonstrantům a nevěle ke spolupráci syrského režimu brzy vedly Turecko k nejhlasitějšímu volání po mezinárodním zásahu. Na území Turecka působí jak vedení Svobodné syrské armády, tak Syrská národní rada a Turecko hostilo i několik summitů zabývajících se situací v Sýrii.²⁷

Turecko se především obává, aby nedošlo ke konfliktu, překračující turecko-syrskou hranici. Coby členský stát NATO, by mělo Turecko podle Washingtonských smluv právo požádat o vojenskou asistenci ze strany ostatních spojenců. Takovému modelu se Turecko dostalo nejbližší v červnu 2012, kdy Sýrie sestřelila turecké průzkumné letadlo, které pravděpodobně vstoupilo do syrského vzdušného prostoru. Tehdy ovšem Turecko požádalo členské státy Severoatlantické aliance pouze o konzultaci vzniklé situace.²⁸

6. Další rizika

6.1 Al-Kajdá

Jednou z největších obav, které se spojují s pádem prezidenta Asada, je možnost, že s rozpadem současného režimu dojde ke vzniku mocenského vakua a nově vzniklé státní uspořádání nebude mít dost sil k udržování bezpečnosti. Toho by mohly využít teroristické organizace, které by si na území Sýrie mohly vytvořit svá zázemí. Většina protirežimní opozice je tvořena povstalci sunnitského původu, kteří mohou sympatizovat s některými fundamentálními hnutími napojenými na al-Kajdu. Podle některých informací členové

²⁶ □ UNSMIS: Background. *UN* [online]. 2012 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z:

<<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/background.shtml>>.

²⁷ □ Istanbul summit tries to increase pressure on Syria. *BBC News* [online]. 2012-04-01 [cit. 2012-07-30].

Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-17576134>>.

²⁸ Turkey: Jet 'downed by Syria in international airspace'. *BBC News* [online]. 2012-06-24 [cit. 2012-07-30].

Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18568412>>.

Al Kaidy volně přicházejí do Sýrie ze západního Iráku.²⁹ V oblasti již působí Fronta na ochranu levantského lidu, která je odpovědná za několik sebevražedných bombových útoků³⁰ nesoucích rukopis al-Kajdy.³¹

Růst sektářství a rozmáhání se náboženského extremismu by mohlo být v Sýrii, která má velké množství etnických i náboženských menšin, vážným problémem. Nehledě na sousední stát Izrael, který se Sýrií stále vede spor o Golanské výšiny.

6.2 Zbraně hromadného ničení

Jedním z největších strašáků mezinárodní bezpečnosti jsou obrovské syrské zásoby chemických zbraní. Sýrie není signatářem Dohody o chemických zbraních³² a až do roku 2012 popírala držení takovýchto prostředků. Předpokládá se, že Sýrie má k dispozici velké zásoby yperitu, sarinu a bojové látky VX, včetně prostředků k jejich doručení. Země odůvodňuje držení těchto zbraní jako pojistku proti zahraniční agresi. Jak uvedl mluvčí syrského ministerstva zahraničí, tyto zbraně nebudou užity do okamžiku, kdy Sýrie bude terčem vnější agrese, bez ohledu na vnitřní vývoj v Sýrii.³³

Zatímco v současné době mají provládní síly kontrolu nad těmito zásobami, je možné, že s pokračující válkou by mohlo dojít ke snížení zabezpečení těchto zařízení. Izrael již dříve deklaroval, že transfer takovýchto látek do rukou Hizballáhu by považoval za válečný akt.³⁴ Dalším problémem je početní stav bezpečnostních sil, které by zajistily kontrolu takovýchto zbraní. Podle americké armády by bylo nutno vyhradit 75 tis. mužů jen k tomuto úkolu.³⁵

²⁹ COUGHLIN, Con. The Islamist terror that links Syria and Iraq. *The Telegraph* [online]. 2012-07-25 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/al-qaeda/9426488/The-Islamist-terror-that-links-Syria-and-Iraq.html>>.

³⁰ □ *Islamist group claims Syria bombs 'to avenge Sunnis'*. *Al Arabiya News* [online]. 2012-03-21 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://english.alarabiya.net/articles/2012/03/21/202177.html>>.

³¹ ABOUZEID, Rania. The Syria Crisis: Is al-Qaeda Intervening in the Conflict?. *Time* [online]. Amsterdam, 2012-05-14 [cit. 2012-07-30]. ISSN 0040-781x. Dostupné z: <<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2114788,00.html>>.

³² OPCW Statement on Alleged Chemical Weapons in Syria. *OPCW* [online]. 2012-07-24 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.opcw.org/news/article/opcw-statement-on-alleged-chemical-weapons-in-syria/>>.

³³ Syria 'will not use' chemical weapons on its own people. *BBC News* [online]. 2012-07-23 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18955114>>.

³⁴ □ GREENWOOD, Phoebe. Israel: We will act to prevent Syria's chemical weapons from reaching Hezbollah. *The Telegraph* [online]. 2012-02-07 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/israel/9066222/Israel-We-will-act-to-prevent-Syrias-chemical-weapons-from-reaching-Hezbollah.html>>.

³⁵ □ STARR, Barbara. Military: Thousands of troops needed to secure Syrian chemical sites. *CMV Security Clearance* [online]. 2012-02-22 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://security.blogs.cnn.com/2012/02/22/military-thousands-of-troops-needed-to-secure-syrian-chemical-sites/>>.

7. Závěr

Sýrie nejen díky své poloze hrála vždy zásadní roli v mezinárodních vztazích na Blízkém východě a nejen z tohoto důvodu může být současný konflikt stěžejní pro další vývoj tohoto regionu. Díky strategické geografické poloze mezi ostatními státy se Sýrie může stát určující entitou v dalším vývoji a zároveň i ekonomicky prosperujícím státem.

Na druhé straně stojí riziko, aby se současná situace nevystupňovala do scénáře podobného etnickým čistkám, jako tomu bylo během rozpadu Jugoslávie. Syrští obyvatelé jsou složitou etnicko-náboženskou mozaikou, která je provázána vzájemnými historickými křivdami. Současná situace může eskalovat do úplné anarchie, která by měla ničivý dopad i na ostatní státy v regionu. Kromě již aktuálních vln uprchlíků, které proudí na území Turecka, Libanonu, Jordánska nebo Iráku, by se jednalo především o střety různých milic a případně i šíření islamistického terorismu.

Na druhé straně světové společnosti nemůže přehlížet porušování lidských práv oběma stranami konfliktu, ke kterému soustavně dochází. Celý svět tak nyní stojí před několika alternativami, jak si se současnou krizí poradit – od bilaterálních a multilaterálních jednání po vojenskou intervenci nebo mírovou misi OSN. Nalézt vhodný nástroj k řešení této situace ovšem bude stěžejní pro stabilizaci Blízkého Východu.

Doporučené prameny k prostudování a tvorbě stanoviska

- Chronologická osa syrského konfliktu:
<<http://topics.nytimes.com/top/news/international/countriesandterritories/syria/index.html>>

Denní aktualizace situace ze strany New York Times může pomoci se lépe zorientovat v současné situaci a přináší čerstvé informace o průběhu střetů. Součástí jsou i užitečné odkazy na další články NY Times týkající se Sýrie nebo různé interaktivní mapy.

- Stránky Agentury OSN pro uprchlíky – syrská mise:
<<http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>>

Velmi pěkně zpracované grafy, které průběžně přinášejí statistiky o současném počtu uprchlíků ze země. Grafy jsou zde jak k celkové situaci, tak i podle jednotlivých sousedních států. Krom jiného ovšem na stránkách lze najít, i které agentury a organizace v regionu působí, a co je jejich hlavním oborem působnosti. Poměrně přehledně jsou zde koncentrovány ke stažení i zprávy jednotlivých agentur OSN o aktuálním vývoji. Nutno ovšem zdůraznit, že uváděná čísla zahrnují pouze evidované uprchlíky v okolních státech – statistiky nezahrnují vnitřně přesídlené osoby a emigranty, kteří se agenturám nepřihlásili.

- Oficiální stránky mise UNSMIS: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/>>
- Stránky UNHRC o pomoci v Sýrii: <<http://www.unhcr.org/pages/49e486a76.html>>
- Stránky UN Services pro Sýrii: <<http://www.un.org/apps/news/infocusRel.asp?infocusID=146&Body=Syria&Body1>>
- Stránky Syrské tiskové agentury SANA: <<http://sana.sy/eng/337/index.htm>>
- Stránky Syrské národní rady: <<http://www.syriancouncil.org/>>
- Interaktivní mapa konfliktu od Al Jazeera: <<http://www.aljazeera.com/indepth/interactive/2012/02/201225111654512841.html>>

Seznam použitých zdrojů

ABOUZEID, Rania. *The Syria Crisis: Is al-Qaeda Intervening in the Conflict?*. Time [online]. Amsterdam,

2012-05-14 [cit. 2012-07-30]. ISSN 0040-781x. Dostupné z: <<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,2114788,00.html>>.

BAHBOUH, Charif. *Sýrie: historie, kultura, geografie*. Praha : Dar Ibn Rushd, 2005, 176 s. ISBN 80-861-4944-7.

CHULOV, Martin. *Assad regime has lost humanity – UN*. The Guardian [online]. 2012-06-08 [cit. 2012-07-30]. ISSN 0261-3077. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/world/2012/jun/07/assad-regime-un>>.

CIA. *The World Factbook: Syria* [online]. 2012-07-17 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html>>.

CNN's Amanpour, Syrian Violence Continues, Child Torture in Syria, Eurozone Crisis [online]. 2012-06-15 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/1206/15/ampr.01.html>>.

COUGHLIN, Con. *The Islamist terror that links Syria and Iraq*. The Telegraph [online]. 2012-07-25 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/al-qaeda/9426488/The-Islamist-terror-that-links-Syria-and-Iraq.html>>.

DAVIES, Wyre. *Crisis in Syria emboldens country's Kurds*. BBC News [online]. 2012-07-37 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19021766>>.

DOHERTY, Regan a Amena BAKR. *Exclusive: Secret Turkish nerve center leads aid to Syria rebels*. Reuters [online]. 2012-7-27 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z:

<<http://www.reuters.com/article/2012/07/27/us-syria-crisis-centre-idUSBRE86Q0JM20120727>>.

GREENWOOD, Phoebe. *Israel: We will act to prevent Syria's chemical weapons from reaching Hezbollah*. The Telegraph [online]. 2012-02-07 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/israel/9066222/Israel-We-will-act-to-prevent-Syrias-chemical-weapons-from-reaching-Hezbollah.html>>.

HUBBARD, Ben. *AP Impact : Syria Rebels Divided at Times Violent*. The Big Story [online]. 2012-6-21 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://bigstory.ap.org/article/ap-impact-syria-rebels-divided-times-violent>>.

ICRC. *Syria : ICRC and Syrian Arab Red Crescent maintain aid effort amid increased fighting* [online]. 2012-07-17 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.icrc.org/eng/resources/documents/update/2012/syria-update-2012-07-17.htm>>.

Islamist group claims Syria bombs 'to avenge Sunnis'. Al Arabiya News [online]. 2012-03-21 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://english.alarabiya.net/articles/2012/03/21/202177.html>>.

Istanbul summit tries to increase pressure on Syria. BBC News [online]. 2012-04-01 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-17576134>>.

LANDIS, Joshua. *The Syrian Uprising of 2012: Why the Asad Regime Is Likely to Survive to 2013*. Middle East Policy Council [online]. 2012 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.mepc.org/journal/middle-east-policy-archives/syrian-uprising-2011-why-asad-regime-likely-survive-2013>>.

LINDNER, Tomáš. *Za vlast a za Asada: Proč se tolik Syřanů bojí pádu svého diktátora*. Respekt. Praha: R-PRESSE, spol. s r. o, 2012, roč. 23, č. 30, s. 29-30. ISSN 0862-6545.

Kurds quietly carve out autonomous region amid revolt in Syria. WorldTribune.com [online]. 2012-07-23 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://worldtribune.us/2012/07/23/kurds-quietly-carve-out-autonomous-region-amid-revolt-in-syria/>>.

NASHASHIBI, Sharif. *The Palestinian dilemma over Syria*. Al Arabiya News [online]. 2012-7-30 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://english.alarabiya.net/views/2012/07/29/229017.html>>.

OPCW Statement on Alleged Chemical Weapons in Syria [online]. 2012-07-24 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <<http://www.opcw.org/news/article/opcw-statement-on-alleged-chemical-weapons-in-syria/>>.

OSN. SC/10583. 2012-03-21. Dostupné z: <<http://www.un.org/News/Press/docs/2012/sc10583.doc.htm>>.

RADĚJ, Tomáš. *Lev z Damašku*. *Mezinárodní politika*. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 2011, roč. 35, č. 6, s. 29-31. ISSN 0543-7962.

SHARP, Jeremy M. a Christopher M. BLANCHARD. *Armed Conflict in Syria: U.S. and International Response*. Congressional Research Service, 2012. Dostupné z: <http://www.fas.org/sqp/crs/mideast/RL33487.pdf>.

SHRC, *The Massacre of Hama (1982) ...co ty tři tečky?* Law application requires accountability [online]. 1999-02-17 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://www.shrc.org/data/asp/d1/1121.aspx>.

Slipping Out of Assad's Grasp: Syrian Army Unable to Stop Flood of Deserters. Spiegel Online International [online]. Hamburg: SPIEGEL-Verlag, 2012-06-11 [cit. 2012-07-30]. ISSN 0038-7452. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/world/syrian-army-unable-to-stop-flood-of-deserters-a-838188.html>.

STARR, Barbara. *Military: Thousands of troops needed to secure Syrian chemical sites*. CNN Security Clearance [online]. 2012-02-22 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://security.blogs.cnn.com/2012/02/22/military-thousands-of-troops-needed-to-secure-syrian-chemical-sites/>.

Syria after the big bomb: How long can the regime last? The Economist. London: Economist Newspaper Ltd., 2012, roč. 404, č. 8794, s. 39-41. ISSN 0013-0613. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/21559367>.

Syria Crisis: Death Toll Tops 17,000, Says Opposition Group. Huffington Post [online]. 2012-07-09 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/2012/07/09/syria-crisis-death-toll-17000_n_1658708.html.

SYRIAN NATIONAL COUNCIL. *Press Release: SNC Extends Hand to Alawite Community in Syria* [online]. 2012 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://www.scribd.com/doc/82878038/Press-Release-SNC-Extends-Hand-to-Alawite-Community-in-Syria>.

Syria 'will not use' chemical weapons on its own people. BBC News [online]. 2012-07-23 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18955114>.

Turkey: Jet 'downed by Syria in international airspace'. BBC News [online]. 2012-06-24 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18568412>.

UNHCR. *Demographic Data of Registered Population* [online]. 2012-07-23 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>.

UN sees up to 700,000 Syrian refugees by year-end. Wort.lu [online]. 2012-09-27 [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://www.wort.lu/en/view/un-sees-up-to-700-000-syrian-refugees-by-year-end-50643beee4b0c244d682a8eb>.

UN. *UNSMIS: Background*. [online]. 2012 [cit. 2012-07-30]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unsmis/background.shtml>.

Autor: Michal Říha

Imprimatur: Vojtěch Bahenský, Zuzana Netolická

Jazyková úprava: Lucie Gregůrková, Tomáš Konečný, Michaela Matušková, Veronika Maurerová.

Grafická úprava: Nicole Princlová

Odborná spolupráce: Výzkumné centrum AMO (ředitel JUDr. PhDr. Tomáš Karásek, PhD.)

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVIII. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2012

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky,

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460,

e-mail: summit@amo.cz,

IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz«

»www.studentsummit.cz«

Top partneři

Generální partner
Modelu OSN

Hlavní partner
Modelu OSN

Hlavní partner Modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní
partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

Za podpory

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky